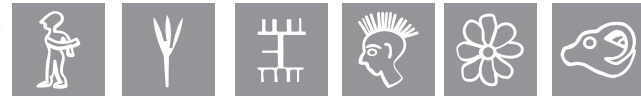

πολιτισμός

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

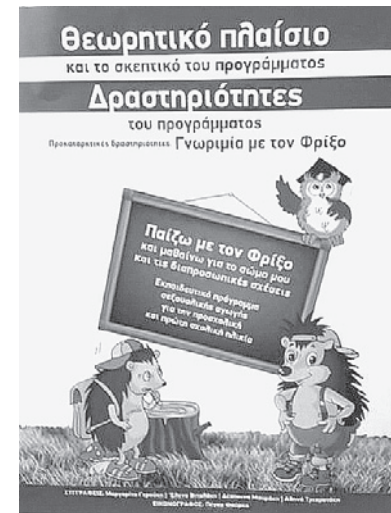
Αναδιφώντας το χθες (125)

14+1 βιβλία για να διαβάσουμε και να δωρίσουμε στις γιορτές

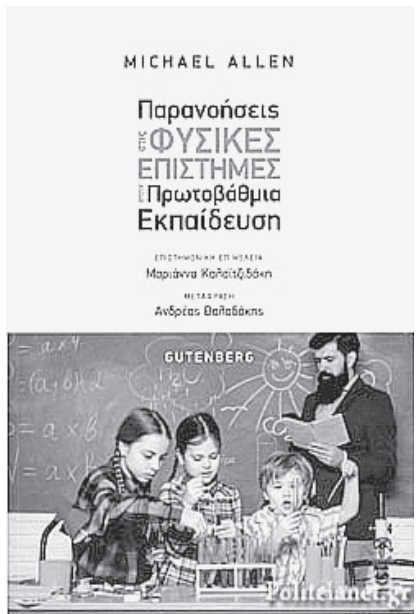
Πλησιάζουν και φέτος οι γιορτές, που έχουν φτάσει, μαζί με τις διακοπές (όταν δικαιούμαστε τέτοιες), να αποτελούν τη μοναδική μας ευκαιρία να ημερήσουμε, να ξεκουραστούμε, να δούμε τους ανθρώπους μας και να απολαύσουμε την ανάγνωση, όσοι τουλάχιστον διατηρούμε ακόμα τη συνήθεια αυτή. Δράτομαι λοιπόν της ευκαιρίας να παρουσιάσω μια δεκαπεντάδα εκλεκτών βιβλίων, εφετινών κατά κύριο λόγο, τα οποία πολύ θα ήθελα να ξαναδιαβάσω και που μπορούν να αναζητηθούν στα βιβλιοπωλεία για δώρα. Δεν μου προσφέρθηκαν από τους συγγραφείς ή τους εκδότες τους, πλην ενός, οπότε μπορώ να διαβεβαιώσω τους αναγνώστες ότι η κρίση και η επιλογή μου είναι ανεπηρέαστη από τέτοιου είδους σκοπιμότητες.

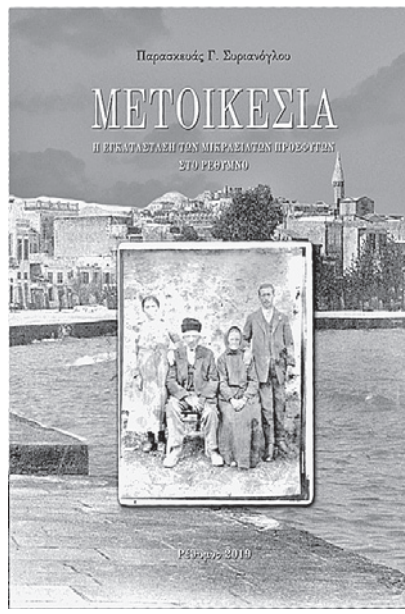
Το πρώτο προτεινόμενο βιβλίο, όπως άλλωστε και τα επόμενα δύο, έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για εκπαιδευτικούς και γονείς μικρών παιδιών, χωρίς να αποκλείονται και άλλοι ενδιαφερόμενοι. «Το σχολείο της φύσης και των χρωμάτων», το βιβλίο του σημαντικού παιδαγωγικού πειράματος του Φουρφουρά, με τον Άγγελο Πατσιά και την ομάδα του, δεν πρέπει να λείπει από καμιά ρεθεμνιώτικη βιβλιοθήκη. Για έναν λόγο παραπάνω, επειδή το πείραμα εκείνο πολεμήθηκε, όπως άλλωστε καθετί πρωτοποριακό μέχρι σήμερα στην ελληνική εκπαίδευση.

Τούτ' αυτό ισχύει και για το ντοσιέ παιδαγωγικού υλικού «Παίζω με το Φρέζο και μαθαίνω για το σώμα μου» των συντοπισσιών μας Μαργαρίτας Γερούκη, Ελένης Βιταλάκη, Αθηνάς Τριαματάκη και Δέσποινας Μαυράκη. Αξίζει να το μελετήσουμε, έχουμε δεν έχουμε παιδιά, για την προφανή του αξία αλλά και για το ότι επίσης δέχτηκε επιθέσεις από κάποιους εκκλησιαστικούς κύκλους. Κύκλους που έχουν ως σκοπό τους να μείνει η ελληνική νεολαία ανενημέρωτη, να τρέχει εδώ κι εκεί για εκτρώσεις, θεραπείες αφοροδισίων νόσων και Aids.

Εκπαιδευτικό αλλά και ευρύτερο επιστημονικό ενδιαφέρον έχει το βιβλίο του Michael Allen «Παρανοήσεις στις φυσικές επιστήμες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση», που επιμελήθηκε η συμπολίτισσα αναπληρώτρια καθηγήτρια Βιολογίας - Οικολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης Μαριάννα Καλαϊτζιδάκη. Το προτείνω με την υποσημείωση ότι πολλές, αν όχι οι περισσότερες, απ' αυτές τις παρανοήσεις γίνονται κι από εμάς τους μεγαλύτερους σε ηλικία, και όχι μόνο από τα παιδιά...

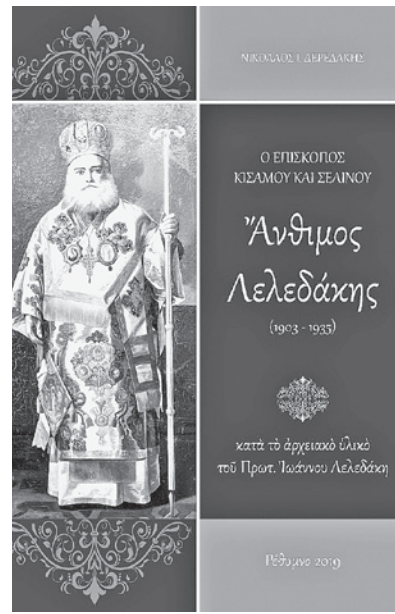
Το πολυαναμενόμενο βιβλίο «Μετοικεσία. Η εγκατάσταση των μικρασιατών προσφύγων στο Ρέθυμνο» του Παρασκευά Συριανόγλου είναι διαθέσιμο από το περασμένο καλοκαίρι και απαραίτητο όχι μόνο για τους απογόνους τους αλλά και για κάθε γηγενή Ρεθεμνιώτη. Είναι σίγουρο ότι θα κάνει πολλές επαρκέσεις, στις οποίες όμως ο όρος «μετοικεσία» θα πρέπει να αποσυρθεί, τόσο ως αδόκιμος όσο και ως ήδη υφιστάμενος, στην ομότιπλη ποιητική συλλογή του Δημήτρη Χριστοδούλου.

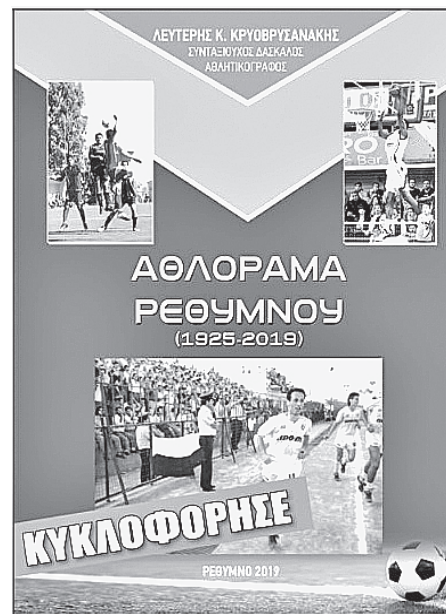
Ο Γιώργος Σφήακας, ο γνωστότερος ως Σμιτσακιωγράφος, είναι ένας αυθεντικός λαϊκός στιχουργός. Έχοντας ανατραφεί στο χωριό Λαμπηνή, έχει αυθεντική γνώση της κρητικής διαλέκτου και του κρητικού πολιτισμού γενικότερα. Το βιβλίο του με τον τίτλο «Με μαντινάδες σας μιλώ» περιέχει εκτός από μαντινάδες, ρίμες, τραγούδια και ποιήματα. Ο ίδιος το παρουσιάζει (πώς αλλιώς;) με στίχους: «Με μαντινάδες σας μιλώ / και σαςσε ροζονάρω / βραβεία δίχως να ζητώ / κι επαίνους για να πάρω»!

Βαθιά γνώση του απεθρόνιστου λαϊκού κρητικού πολιτισμού, τον οποίο είχε ζήσει ως παιδί στο Ζουριδί, είχε και η Ευγενία Σπαντιδάκη-Ζαμπετάκη, που δεν πρόλαβε να χαρεί για πολύ το ύστατό της βιβλίο «Παλαιινές Κρητικές Κουβέντες». Η ίδια δεν επαφίενταν αποκλειστικά στην εμπειρία της αυτή αλλά χρησιμοποιούσε ταυτόχρονα τέσσερα λεξικά της κρητικής διαλέκτου, γεγονός που κάνει το βιβλίο αυτό μοναδικό στο είδος του.

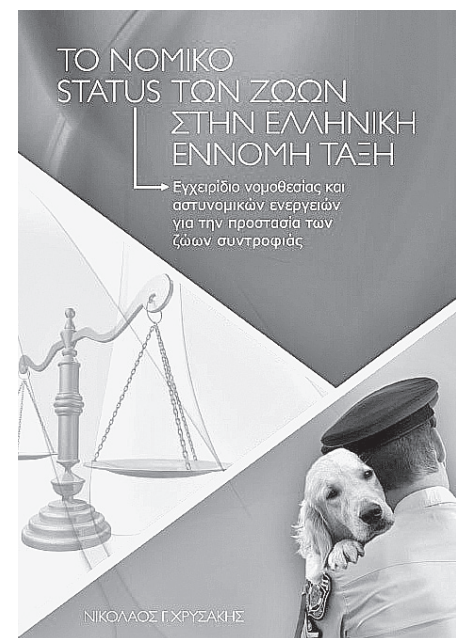
Το πιο πρόσφατο βιβλίο του Νίκου Δερεδάκη με τον τίτλο «Ο Επίσκοπος Κισάμου και Σελίνου Ανθμος Λελεδάκης 1903-1935» έχει μεν εκκλησιαστικό περιεχόμενο, παρουσιάζει όμως και γενικό ενδιαφέρον, μεταξύ των άλλων και για την προσφορά του βιογραφούμενου στη ρεθεμνιώτικη εκπαίδευση. Το βιβλίο αυτό έχει προκύψει από αρχαική έρευνα, μεταξύ των άλλων στο αρχείο του π. Ιωάννη Λελεδάκη, εφημερίου των Μυριοκεφάλων.

Η αθλητική ιστορία συνηθίζει να μην αντιμετωπίζεται ως τέτοια και να είναι παραπαιδί της γενικότερης Ιστορίας, παρότι στην άθληση συμμετέχουν ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι. Ο συμπολίτης και συνάδελφος Λεωτέρης Κρυοβρυσηνάκης την υπηρέτησε από κοντά ως δημοσιογράφος επί τρεις δεκαετίες και εξακολουθεί να την υπηρετεί ιστοριογραφώντας την, με πιο πρόσφατο βιβλίο του το «Αθλόραμα Ρεθύμνου (1925-2019)», που ήρθε να προστεθεί στα σχετικά με το θέμα «Ρεθεμνιώτικο Ποδοσφαιρό» και «Ρεθεμνιώτικος Στίβος».

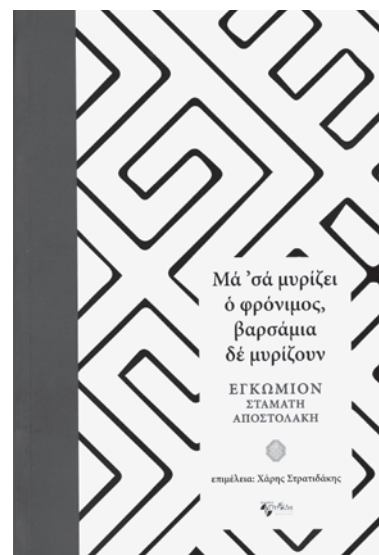

Ο Μάνος Γοργοράπτης είχε δωρίσει στο Ρέθυμνο στην εκπονή της προπαρασμένης χρονιάς το δεύτερο βιβλίο της σειράς «Ρέθεμνος. Σημεία των καιρών». Όπως και το πρώτο, περιέχει πλήθος πληροφοριών για την περίοδο 1950-1980, που είναι πολύτιμες για την οικονομική και κοινωνική ιστορία του τόπου. Είμαι σίγουρος ότι όταν και η δεύτερη έκδοση εξαντληθεί, ο φίλος ερευνητής θα το αναρτήσει στο διαδίκτυο, ώστε τα ιστορικά του τεκμήρια να γίνουν ακόμα πιο προστάτα στους ενδιαφερόμενους.

Εργαλείο νομοθεσίας και αστυνομικών ενεργειών για την προστασία των ζώων συντροφιάς.

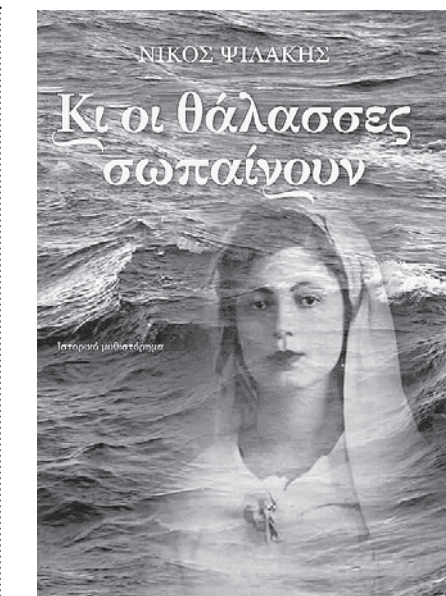
Όρα όμως είναι να ξεφύγουμε από το Ρεθεμνίκι μας και να ανοιχτούμε λίγο και στην υπόλοιπη Κρήτη, διευρύνοντας παράλληλα τη θεματολογία μας. Το βιβλίο του αστυνομικού διευθυντή Νικόλαου Χρυσάκη «Το Νομικό Status των ζώων στην Ελληνική έννομη τάξη» αποτελεί ένα εργαλείο στα χέρια κάθε αστυνομικού οργάνου αλλά και κάθε φιλοζωϊκής οργάνωσης, ώστε να σταματήσει πια στον τόπο μας η ιδιαίτερης βίαιης, σε σχέση και με την υπόλοιπη Ελλάδα, συμπεριφορά απέναντι στα ζώα.

Ένας τιμητικός τόμος είναι το επόμενο βιβλίο, αφιερωμένος στον εκλεκτό Κρήτα λαογράφο και ιστορικό ερευνητή Σταμάτη Αποστολάκη. Ο τίτλος του «Μα σα μυρίζει ο φρόνιμος, βαρσάμια δε μυρίζουν. Εγκώμιον Σταμάτη Αποστολάκη» προοιδαίνει για το κύριο βάρος του περιεχομένου του, που είναι μελέτες λαογραφικές. Στην εξαμελή επιτροπή έκδοσης του συμμετείχαμε δυο Ρεθεμνιώτες, ο Γιάννης Παπιμπόγλου κι εγώ, δείχνοντας και με την ενέργεια αυτή ότι η Κρήτη δεν γνωρίζει πνευματικά σύνορα.

Παραμένουμε στα Χανιά, που τα τελευταία χρόνια μελετούμε με συστηματικότητα την ιστορία τους. Από πιο παλιά είχαν αποθησαυρίσει σε βιβλία τόσο τη βιομηχανική όσο και τη φωτογραφική τους ιστορία. Με το βιβλίο «Από τα Χανιά στη Χολλυγουνδάνη» του Λεωτέρη Λαμπράκη, έκδοση του Κινηματογραφικού Φεστιβάλ Χανίων, έρχονται να καταγράψουν και την κινηματογραφική τους ιστορία, προς χαράν μεν αλλά και ζήλια των εμών των φτωχών γειτόνων...

Και στο επίσης γειτονικό Ηράκλειο η εκδοτική παραγωγή σφύζει ζωής, με προεξάρχοντες φορείς ο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης και την Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη. Ένα από τα βιβλία του απερχόμενου έτους είναι του Νίκου Ψιλάκη με τον τίτλο «Κι οι θάλασσες σωπαίνουν». Ο εκλεκτός Ηρακλειώτης ερευνητής αποδεικνύεται για μια ακόμα φορά και εξαιρετικός λογοτέχνης, στον τομέα πάντα του ιστορικού μυθιστορητή. Αυτή τη φορά θέμα του είναι η εβραϊκή κοινότητα της Κρήτης και η γενοκτονία της.

Πρόταση ανάγνωσης

Αλήθεια, δεν θα μπορούσε να εκδοθεί ένα παρόμοιο βιβλίο και για το Ρέθυμνο; Φωτογράφοι έχουμε πολλούς και καλούς. Αλλά και λογοτέχνες διαθέτουμε δυνατούς. Παντελής Πρεβελάκης, Ανδρέας Νενεδάκης, Γιώργος Καλομενόπουλος, Μανόλης Ξεζάκης, Δημήτρης Καλοκύρης, Νατάσα Χατζιδάκη κ.ά. Διαθέτουμε μέχρι και μη Ρεθεμνιώτες που έγραψαν για τον τόπο μας: τη Λιλίκα Νάκου αλλά και τους νεότερους Μένιο Σακελλαρόπουλο, Άννα Γαλανού, Αλέκα Ζωγράφου κ.ά. Κάνω την πρόταση, στα τελειώματα του 2019, και «βάζω πλάτη» αν χρειαστεί για κάτι τέτοιο. Αρκεί να βρεθούν και άλλοι «μουστερήδες», που θα έλεγαν οι ρέκτες της κρητικής διαλέκτου. Χρόνια σας πολλά και διαβαστερά!

Πρόταση ανάγνωσης (ακόμα μια!)

Τις ημέρες αυτές συμπληρώθηκε ένας χρόνος από την εκδήμια του συμπολίτη ευπατρίδη Μανόλη Κούνουπα, οπότε δικαιωματικά η σημερινή πρόταση ανάγνωσης αναφέρεται στο πρώτο του βιβλίο. Παρότι συμπλήρωσε ηλικία 30 ετών, το «Ακόμα ψηλότερα. Σκοπός και νόημα της ορειβασίας-πεζοπορίας. Υγεία και ψυχασωματική ισορροπία» παραμένει πάντα επίκαιρο. Δανειστείτε το (έχει εξαντληθεί προ πολλού) και διαβάστε το, για να δείτε για ποιο λόγο είχε χαρακτηρισθεί ως «ευαγγέλιο της ελληνικής ορειβασίας».

* Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ Παιδαγωγικής-ιστορικός ερευνητής-συγγραφέας strharis@yahoo.gr, 2831055031

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ - ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ Δ. ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗ

Φέρεται εις γνώσιν τών ενδιαφερομένων ότι από 1ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ήρχισαν τὰ μαθήματα διὰ τούς ΑΝΕΞΕΤΑΣΤΕΟΥΣ εις τὰ Μαθηματικά καί 'Ελληνικά.

Επίσης ήρχισαν τὰ μαθήματα διὰ τούς ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ τών Γυμνασίων.

Πληροφορίαι—'Εγγραφαι εις τὸ Φροντιστήριον. 'Εναντι Κλινικῆς Σφηνιά.

ΕΚ ΤΟΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ας θυμηθούμε οι (πολύ) παλιότεροι το φροντιστήριο της νεοδημοκρατίας μας, του Δημήτρη Χαλκιαδάκη, με την ευκαιρία της δωρεάς της βιβλιοθήκης του στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και της τιμητικής τελετής που οργανώθηκε στην αίθουσα «Παντελής Πρεβελάκης» του Οδείου. Όπως φαίνεται και από τη διαφήμιση του έτους 1958, η πρώτη του έδρα ήταν στην οδό Δρουλιόσκου, απέναντι από την Κλινική Σφηνιά (σήμερα «Δι-άνγωσι»).

ΜΑΝΟΛΗΣ Ι. ΚΟΥΝΟΥΠΑΣ

ΑΚΟΜΑ ΨΗΛΟΤΕΡΑ!

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΠΕΖΟΠΟΡΙΑΣ-ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΣΩΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ

ΚΑΛΕΝΤΗΣ